

jo ved mange Leiligheder erklæret, at, naar han med Ære kunde trække sig tilbage, saa var dette Noget, der var ham overordentlig kjær. Det var altsaa en ren Forsløsning for det nuværende Ministerium, dersom der kunde tilveiebringes en saadan Ænighed mellem de to Thing om Noget, som han antog kunde være til Landets Gavn; han modificerede engang sin Udtalelse saaledes, men jeg erindrer, at han uden nogenstømt Betingelse ogsaa har vedkjendt sig, at han vilde anerkende Parlamentarismen, hvis den støttedes derpaa, at de to Thing vare komne overens om Noget. Denne Strid har nu været i flere Aar, og hvorledes det vil gaa denne Gang, veed Ingen; jo længere vi skride frem, desto voldsommere blive Truslerne, og ihvorvel jeg ikke lader mig skræmme af disse Trusler — jeg skal, stolende paa min gode Ret, gaa ganske freidig — vil jeg dog ikke negte, at jeg inderlig ønsker, at det ikke kommer til et Brud med det, som jeg anser for at være det Grundlovmæssige og Rigtige, og jeg for min Part vilde glæde mig, hvis dette kunde blive undgaaet ved en Fredsslutning mellem de to Thing; Ministeriet er Noget, som for mig ikke har nogen Betydning lige over for mit Fædrelands Vel. Skulde det nu vise sig, at man ikke kom til nogen Overenskomst, ja, hvad der saa vil ske, skal jeg ikke tale videre om. Det forekommer mig, at det ærede Medlem for Prestø Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) havde en bestemt Formening om, at der vilde ske noget meget Slemt. (Scavenius: Jeg har ikke sagt et Ord desangaaende!) Ja, saa beder jeg undskyldte; der var en Yttring, som i høi Grad frapperede mig, men jeg maa jo saa ikke have hørt rigtigt. Det var en Yttring, der fremkom i Formiddags, men det skal jeg senere efterse, naar Rigsdagstidenden kommer ud. Man har jo i hvert Fald hørt andetsteds fra, for at jeg ikke skal nævne det ærede Medlem, hvad der mulig kunde ske. Men skulde det nu vise sig, at Bestræbelserne for at komme overens, som jeg antager ville komme tilstede i begge Thing, baade efter almindelige Udtalelser her i Folkethinget og efter de to Mænds Udtalelser i Landstinget, som jeg har omtalt, ikke føre til noget Resultat, indtræder der et Punkt, hvor det vistnok vil komme til et Forsøg fra Folkets Side paa at gjenerhverve det, som blev tabt i Aaret 1866, og det har glædet mig at høre, at det ærede Medlem for Svendborg Amt 3die Valgkreds (S. A. Hansen) har erklæret, at, hvis vi ikke nu kom til en lykkelig Ende med denne Strid, vilde han være med i en saadan Kamp. Det er just det, jeg har ventet efter; jeg har troet, at vi ikke burde have forandret Grundloven, men det er nu sket, og jeg skal ikke vende tilbage til den ulykkelige Tilstand, som var tilstede, da det skete. Jeg skal ikke anklage Nogen, fordi det er sket. Jeg vil kun sige, at jeg aldrig har kunnet tænke mig, at det var rigtigt at gaa til

et nyt Forsøg paa at faae en Grundlovsforandring, for hele Demokratiet kunde staa aldeles enigt, idet jeg var overbevist om, at, hvis der var den mindste Splid, vilde det være en let Sag for Modparten at skaffe os Noget, som maatte være end det, vi have. Men naar jeg ser hen til, hvordan Tiden er i det Hele taget, anser jeg det dog ikke for noget heldigt Dieblis til at reise en Grundlovskamp. Dersom der kunde findes et Middel, hvorved et Forsøg kunde gøres paa at mægle mellem de to Thing, uden at man skulde være henvist til Ministrene som Mæglere, var det bedst. Det er aldrig godt at have en Mægler, der selv er interesseret i Sagen. Dersom man har en Mægler, der har sin Interesse af, at de to Partier, han skulde mægle inellem, kom i Haarene paa hinanden, var det ikke heldigt for Parterne. Dersom de derimod kunne skabe af deres egen Midte en Mægler, kunde der være godt Haab om, at der kunde komme en Overenskomst. Fællesudvalget er jo det eneste Redskab af den Art, vi nu have. Det har jo vist sig, at det kan tilveiebringe et Resultat, men det har jo kun været med Hensyn til Finantsloven, at det har vist sin Indflydelse. Jeg vil derimod sige, naar man ser tilbage paa de sidste 4—5 Aars Lovgivningsvirksomhed, maa da ikke de, der ønsker, at Forsætningen skal trives, bevares og elstes af Folket, være ængstelige ved, at en Tilstand som den, der har hersket i dette Tidsrum, skulde vedblive. Er det ikke sandt, at de Lovforslag, der ere komne fra Regjeringen, have saa at sige, idet de bleve set af os, strax været betegne som saadanne, der var absolut uantagelige fra vor Side? (Berg: De skulle i et Rigspæl.) Skulle de i et Rigspæl? Naa, ja, i alt Fald ere de blevne begravede; om det er i Grave eller i et Rigspæl, de ere bifatte, veed jeg ikke. Naar dernæst Folkethinget kom med sine Forslag angaaende de samme Gjenstande, hvorledes gif det saa dem? Regjeringen kunde aldeles ikke modtage dem. Men var det dog ikke muligt, at der kunde tilveiebringes en Institution, som kunde forsøge paa at forberede en bedre Modtagelse for Lovforslag, hvad enten de kom fra Regjeringens eller fra Rigsdagens Side? Naar det er betænkeligt paa Grund af Tidens reaktionære Karakter at begynde en Grundlovskamp, skulde det da ikke være muligt ved Lov at indstifte noget Saadant paa en kort Tid som et Forsøg? Det vil jeg tillade mig at henstille til Overveielse for ærede Kolleger i dette Thing. Jeg kan ikke sige Andet end, at det Ænefte, jeg kan tænke mig, er, at der maatte vælges Mænd ud af begge Things Midte, og at der paa en eller anden Maade maatte gives dem et Mandat til at træde sammen for at udøve en Virksomhed i denne Retning. Underledes kan jeg ikke tænke mig det, thi den Samvirken mellem de to Thing, der skal bero paa, om Ministeriet kan faae dem til at